

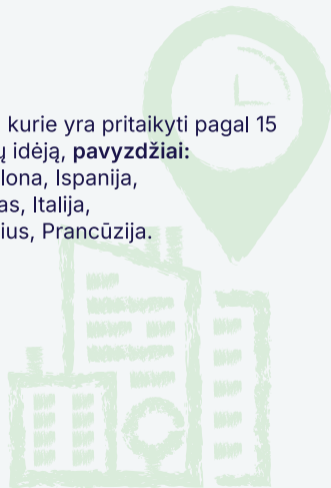
1. 15-os minučių miestas

(stiprėjanti tendencija, 2025–2029 m.)

15 minučių miestas yra idėja, pagal kurią žmonės mieste turi galėti visas svarbiausias paslaugas ir vietas pasiekti per 15 minučių. Pavyzdžiui, miesto centrą turėtume išdėstyti taip, kad per 15 minučių galėtume pasiekti vietas, kuriose žmonės gali gyventi, dirbti, bendrauti ar gauti svarbiausią pagalbą (pvz., kavinės, ligoninės). Šias vietas per 15 minučių žmonės turi pasiekti, jei keliauja pėsčiomis, dviračiu, paspirtuku ar viešuoju transportu. Tai padėtų sumažinti taršą, nes mažiau žmonių važinėtų transporto priemonėmis ir pagerintų miestuose gyvenančių žmonių gyvenimo kokybę. Pasaulyje jau yra tokių miestų, kuriuos architektai ir inžinieriai pritaikė pagal šią idėją.

Miestų, kurie yra pritaikyti pagal 15 minučių idėją, **pavyzdžiai:**

- Barselona, Ispanija,
- Milanai, Italija,
- Paryžius, Prancūzija.

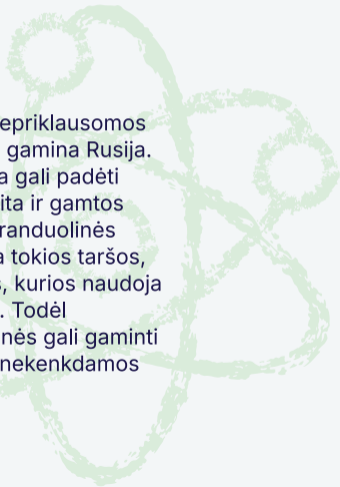

2. Branduolinės galios panaudojimas

(stiprėjanti tendencija, 2024–2027 m.)

Ateityje greičiausiai naudosime daugiau branduolinės galios. Branduolinė galia yra branduolinė energija, kurią gamina atominės elektrinės. Rusijos karas prieš Ukrainą kelia susirūpinimą skirtingoms pasaulio valstybėms. Tai paskatino kai kurias valstybes, kurios perka energiją iš Rusijos, galvoti apie tai, kuo jos galėtų šią energiją pakeisti. Branduolinė energija gali padėti kitoms šalims tapti nepriklausomoms nuo Rusijos. Pavyzdžiui, jeigu šalys turėtų savo branduolinę elektrinę, jos

galėtų tapti labiau nepriklausomos nuo energijos, kurią gamina Rusija. Branduolinė energija gali padėti kovoti su klimato kaita ir gamtos tarša. Pavyzdžiui, branduolinės elektrinės nesukuria tokios taršos, kaip kitos elektrinės, kurios naudoja anglį, naftą ar dujas. Todėl branduolinės elektrinės gali gaminti elektrą, taip stipriai nekenkdamos mūsų klimatui.

3. Megainfrastruktūra, kurią naudojame, kad prisitaikytume prie klimato kaitos

(stiprėjanti tendencija, 2024–2027 m.)

Pasaulyje atsiranda vis daugiau iššūkių, kuriuos kelia klimato kaita. Šie iššūkiai yra, pavyzdžiui, kylantis jūros lygis ar pavojingi gamtos reiškiniai (pvz., potvyniai). Vienas iš būdų prisitaikyti prie klimato kaitos pokyčių yra kurti megainfrastruktūrą tarp skirtingų pasaulio šalių. Megainfrastruktūra yra labai dideli statiniai, pavyzdžiui, užtvankos arba pylimai. Tokie megainfrastruktūros projektai kainuoja labai daug pinigų, todėl kyla sunkumų, kai juos įgyvendiname. Šie statiniai turėtų padėti apsaugoti žmonių pragyvenimo šaltinius nuo klimato kaitos, pavyzdžiui,

maistą, kurį augina žmonės. Pavyzdžiui, užtvanka gali apsaugoti kviečių laukus nuo potvynių. Taip pat tai sustiprintų skirtingų šalių bendradarbiavimą.

Tačiau tai gali turėti ir neigiamų pasekmių. Pavyzdžiui, įsivaizduokite situaciją, kai dvi šalys stato užtvanką upėje. Užtvanka gamina energiją, tačiau vienos iš šalių žmonės gauna per mažai vandens, kad galėtų prižiūrėti savo ūkius. Tada šios šalies ūkininkai turės palikti savo namus ir persikelti kitur. Tokius žmones vadiname klimato migrantais.

4. Pritaikomasis pakartotinis naudojimas

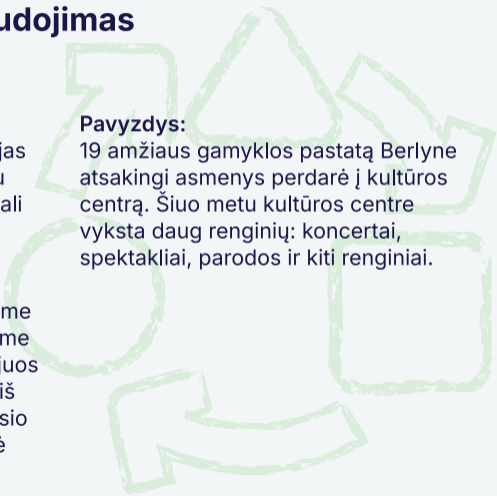
(stiprėjanti tendencija, 2025–2030 m.)

Pritaikomasis pakartotinis naudojimas yra procesas, kai pastatus arba tam tikras teritorijas panaudojame naujam tikslui. Pavyzdžiui, tokiu atveju senas fabrikas tampa namu, kuriame gali apsigyventi žmonės.

Šis būdas padeda išsaugoti kultūros paveldą. Kultūros paveldas yra seni, tačiau svarbūs pastatai. Jei pastatus pritaikome ir panaudojame pakartotinai, tai skatina tvarumą: taip išsaugome ir panaudojame pastatus naujam tikslui, o ne juos nugriauname. Kai pastatą pritaikome naudoti iš naujo, ieškome būdų kuo labiau išlaikyti buvusio pastato originalumą – tai, kaip pastatas atrodė anksčiau ir kam jis buvo reikalingas.

Pavyzdys:

19 amžiaus gamyklos pastatą Berlyne atsakingi asmenys perdarė į kultūros centrą. Šiuo metu kultūros centre vyksta daug renginių: koncertai, spektakliai, parodos ir kiti renginiai.

5. Socialinio poveikio iniciatyvos prekių ženkluose

(stiprėjanti tendencija, 2024–2027 m.)

Socialinio poveikio iniciatyva yra veikla, kuri padeda spręsti įvairias socialines problemas. Socialinės problemos yra, pavyzdžiui, skurdas, nedarbas. Šiuo metu vis daugiau įmonių vykdo socialinio poveikio iniciatyvas, kurios tampa jų prekės ženklo dalimi. Tai, kaip įmonė pristato savo prekės ženklą, vadiname ženklodara. Tokios iniciatyvos parodo, kad įmonės vis dažniau prisiima atsakomybę už įvairias socialines problemas ir aplinkosaugos iššūkius. Įmonėms svarbu, kad prekės ženklas, kurį jie kuria, nepakenktų tiems žmonėms, kurie gyvens ateityje. Taip pat prekių ženklai vis dažniau vykdo iniciatyvas, atsižvelgdami į tai, kas yra

populiaru dabar. Pavyzdžiui, dabar itin plinta medžiagų perdirbimo ir antrinio panaudojimo idėjos. Įtaką iniciatyvoms daro ir nauji įstatymai dėl tvarumo ir socialinės atsakomybės.

Pavyzdys:

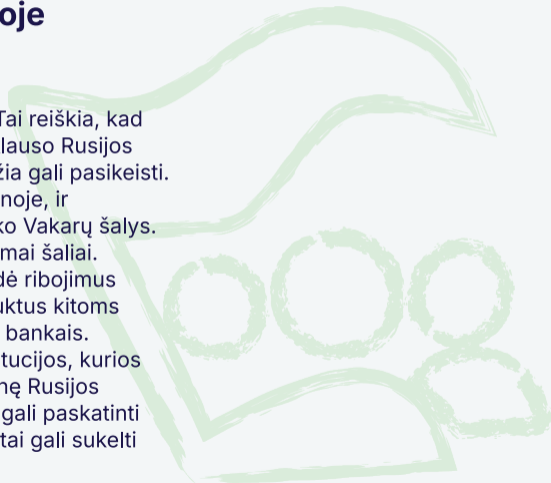
ES skaitmeninio produkto pasas (angl. *EU Digital Product Passport*) yra Europos Sąjungos iniciatyva. Ši iniciatyva skirta surinkti ir saugoti informaciją apie įvairius produktus. Visa tai darome skaitmeniniu formatu. Šia iniciatyva siekiame padidinti produktų ilgaamžiškumą, perdirbimą ir skaidrumą visą laikotarpį, kol jie gyvuoja ir veikia.

6. Režimo pasikeitimas Rusijoje

(laukinė korta, 2024–2027 m.)

Dabar Rusijos režimas yra autokratinis. Tai reiškia, kad beveik visa valstybės valdymo galia priklauso Rusijos prezidentui. Tačiau ateityje Rusijos valdžia gali pasikeisti. Tai gali nulemti karas, kuris vyksta Ukrainoje, ir ekonominės sankcijos, kurias Rusijai taiko Vakarų šalys. Ekonominės sankcijos yra tam tikri ribojimai šaliai. Pavyzdžiui, Europos Sąjungos šalys įvedė ribojimus Rusijai pirkti ar parduoti tam tikrus produktus kitoms šalims, naudotis Europos Sąjungos šalių bankais. Tikimės, kad ateityje kariuomenė ar institucijos, kurios rūpinasi šalies saugumu, nuvers dabartinę Rusijos valdžią. Jei Rusijoje pasikeis valdžia, tai gali paskatinti sudaryti taiką Ukrainoje. Tačiau taip pat tai gali sukelti neramumų Rusijos politikoje.

7. NATO sąjungos žlugimas

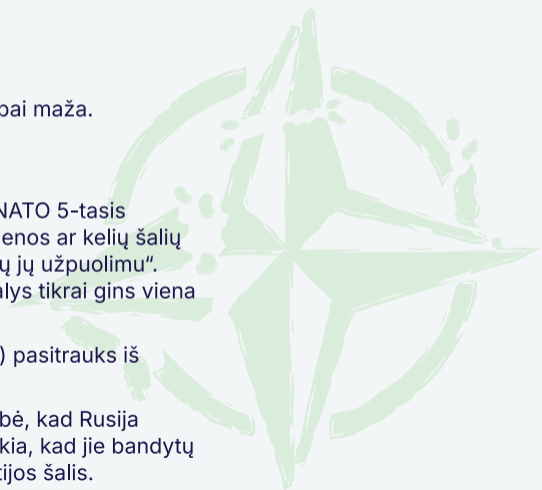
(laukinė korta, 2024–2027 m.)

Tikimybė, kad NATO sąjunga žlugs, yra labai maža. Tačiau tokia tikimybė egzistuoja.

Pavyzdžiui, NATO gali žlugti:

- jeigu Rusija bandys patikrinti, ar veikia NATO 5-tasis straipsnis. Šis straipsnis nurodo, kad „vienos ar kelių šalių ginkluotas užpuolimas bus laikomas visų jų užpuolimu“. Rusija gali bandyti patikrinti, ar NATO šalys tikrai gins viena kitą;
- jeigu JAV (Jungtinės Amerikos Valstijos) pasitrauks iš NATO.

Jeigu NATO žlugtų, atsirastų didelė tikimybė, kad Rusija norėtų vėl pirmuoti Rytų Europoje. Tai reiškia, kad jie bandytų užimti Rytų Europos šalis. Pavyzdžiui, Baltijos šalis.

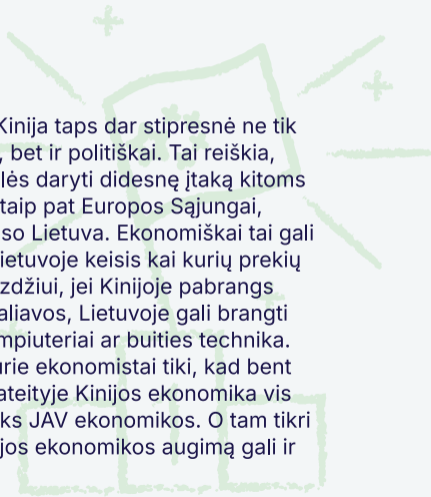

8. Kinija – pirmaujanti ekonomika

(stiprėjanti tendencija, 2030–2044 m.)

Šiuo metu Kinijos ekonomika yra antra stipriausia ekonomika pasaulyje. Pirmoje vietoje yra JAV (Jungtinės Amerikos Valstijos). Ekonomikos augimas reiškia, kad šalis pagamina daugiau prekių ir uždirba daugiau pinigų, nei anksčiau. Manoma, kad ir toliau Kinijos ekonomika stipriai augs. Galbūt Kinijos ekonomika net pralenks ir JAV ekonomiką. Kinijos vertybės – kontrolė, žmogaus teisių pažeidimai – nėra artimos Lietuvai ir Europos Sąjungai. Jeigu Kinijos ekonomika ir

toliau augs, Kinija taps dar stipresnė ne tik ekonomiškai, bet ir politiškai. Tai reiškia, kad Kinija galės daryti didesnę įtaką kitoms valstybėms, taip pat Europos Sąjungai, kuriai priklauso Lietuva. Ekonomiškai tai gali reikšti, kad Lietuvoje keisis kai kurių prekių kainos. Pavyzdžiui, jei Kinijoje pabrangs gamyba ar žaliavos, Lietuvoje gali brangti telefonai, kompiuteriai ar buities technika. Tačiau kai kurie ekonomistai tiki, kad bent jau artimoje ateityje Kinijos ekonomika vis dar nepralenks JAV ekonomikos. O tam tikri pokyčiai Kinijos ekonomikos augimą gali ir sulėtinti.

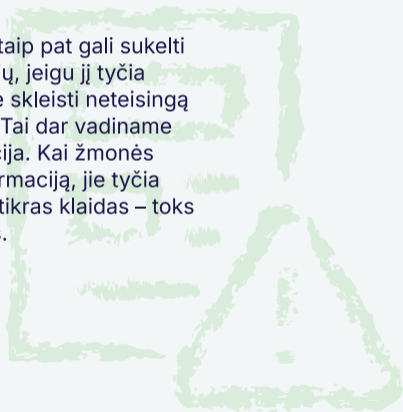

9. Duomenų klastojimas

(stiprėjanti tendencija, 2024–2027 m.)

Duomenų klastojimas (angl. *data poisoning*) yra kibernetinės atakos forma. Kibernetinė ataka reiškia, kad kas nors įsilaužė į kompiuterį, interneto tinklą arba telefoną. Duomenų klastojimo kibernetinė ataka siekia dirbtinį intelektą tyčia išmokyti neteisingų dalykų, kad vėliau jis priimtų neteisingus sprendimus. Dirbtinį intelektą vis dažniau naudojame savo kasdiniuose darbuose ir veiklose. Todėl tikėtina, kad ateityje žmonės duomenis klastos vis dažniau. Nors dirbtinis intelektas gali tapti didele

pagalba, jis taip pat gali sukelti daug grėsmių, jeigu jį tyčia apmokysime skleisti neteisingą informaciją. Tai dar vadiname dezinformacija. Kai žmonės klastoja informaciją, jie tyčia palieka tam tikras klaidas – toks yra jų tikslas.

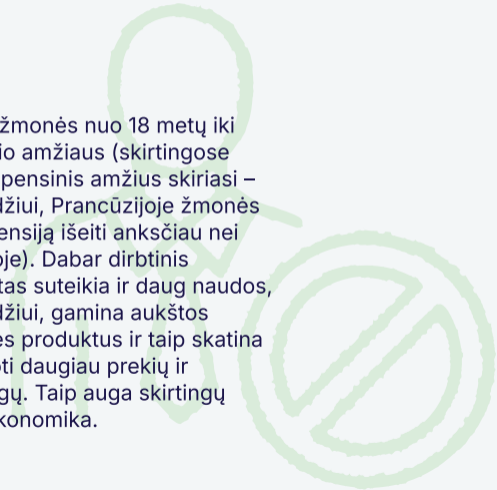

10. Ateitis be darbo

(laukinė korta, 2040–2122 m.)

Vis didesnę žmonių gyvenimo dalį užima dirbtinis intelektas, robotai ir įvairios kompiuterinės programos, kurios gali atlikti tam tikrus darbus. Ateityje įvairios kompiuterinės programos galės atlikti dar daugiau darbų, kuriuos dabar daro žmonės. Manoma, kad ateityje net 70 proc. darbingų žmonių gali likti be darbo, nes visus darbus atliks kompiuteriai ir dirbtinis intelektas. Darbingo amžiaus žmonės yra tie žmonės, kurie gali patys dirbti. Dažniausiai

tai yra žmonės nuo 18 metų iki pensinio amžiaus (skirtingose šalyse pensinis amžius skiriasi – pavyzdžiui, Prancūzijoje žmonės gali į pensiją išeiti anksčiau nei Lietuvoje). Dabar dirbtinis intelektas suteikia ir daug naudos, pavyzdžiui, gamina aukštos kokybės produktus ir taip skatina parduoti daugiau prekių ir paslaugų. Taip auga skirtingų šalių ekonomika.

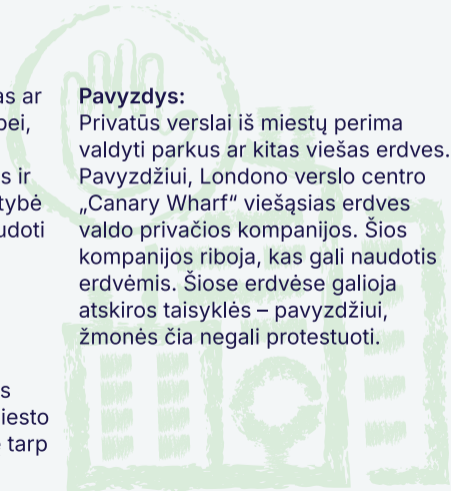
11. Miestų privatizavimas

(laukinė korta, 2029–2120 m.)

Miestų privatizacija yra procesas, kai erdves, vietas ar paslaugas, kurios priklauso valstybei ar savivaldybei, atiduodame privačioms įmonėms. Tai reiškia, kad tuomet privačios įmonės vadovauja šioms erdvėms ir vietoms arba jas įsigyja. Tai vyksta todėl, kad valstybė ar savivaldybė nori plėsti miestus bei geriau panaudoti pinigus, kuriuos jau turi. Tačiau tai, kad kuriame privačius miestus, kelia ir nerimą. Pavyzdžiui, kyla klausimų, kam šie miestai priklausys ir kas valdys tokius miestus. Taip pat tai gali paskatinti „firmų miestų“ atsiradimą. Tokius miestus valdo tik viena įmonė ir juose daugiausiai dirba konkrečios įmonės žmonės. Tokiu atveju kiti žmonės turės dirbti už miesto ribų arba neturės darbo, o tai gali sukelti nelygybę tarp žmonių ir padidinti atskirtį tarp jų.

Pavyzdys:

Privatūs verslai iš miestų perima valdyti parkus ar kitas viešas erdves. Pavyzdžiui, Londono verslo centro „Canary Wharf“ viešąsias erdves valdo privačios kompanijos. Šios kompanijos riboja, kas gali naudotis erdvėmis. Šiose erdvėse galioja atskiros taisyklės – pavyzdžiui, žmonės čia negali protestuoti.

12. Migrantų krizė

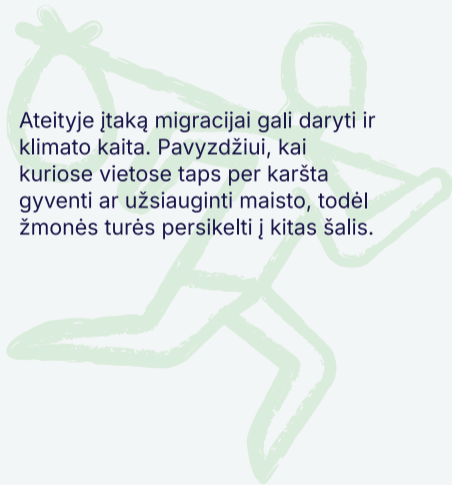
(stiprėjanti tendencija, 2022–2025 m.)

Šiuo metu dėl karo Ukrainoje į Europą atkeliauja daug pabėgėlių. Pasaulyje vyksta ir kiti karai bei krizės, dėl kurių žmonės migruoja (persikelia) į kitas šalis. Kai kurie žmonės į kitas šalis migruoja ir dėl kitų priežasčių:

- dėl persekiojimo,
- dėl geresnės gyvenimo kokybės,
- dėl politinio smurto, pavyzdžiui, karinių veiksmų ar teroro aktų.

Šalys, į kurias ketina vykti migrantai, yra Europos valstybės ir Šiaurės Amerika (JAV – Jungtinės Amerikos Valstijos – ir Kanada), kurioms būdingas aukštas pragyvenimo lygis.

Ateityje įtaką migracijai gali daryti ir klimato kaita. Pavyzdžiui, kai kuriose vietose taps per karšta gyventi ar užsiauginti maisto, todėl žmonės turės persikelti į kitas šalis.

13. Akademinė laisvė mokslo srityje

(silpnėjanti tendencija, 2024–2028 m.)

Akademinė laisvė yra principas, kuris užtikrina, kad universitetai, mokslininkai, dėstytojai, studentai galėtų laisvai vykdyti mokslinius tyrimus, dėstyti ir mokytis. Tai turėtų vykti be jokios išorinės kitų asmenų ar institucijų kontrolės. Tokia laisvė yra būtina, kad valstybė tobulėtų ir kad joje vystytųsi demokratija. Tačiau paskutiniu metu akademinė laisvė tampa dideliu iššūkiu. Prie šių iššūkių prisideda autokratiniai, nedemokratiniai režimai (pavyzdžiui, Rusijos, Kinijos valdžios). Tokiose šalyse valdžia daro spaudimą universitetams ir taip riboja laisvą veiklą. Pavyzdžiui, tos šalys nurodo, kokius tyrimus turi atlikti universitetai, o kokius tyrimus valdžia draudžia. Pavyzdžiui,

valdžia gali uždrausti tyrimus, kurie atskleistų, kad šalis dažnai pažeidžia žmogaus teises ir negerbia savo piliečių. Autokratinės valstybės valdžia nenori, kad mokslininkai ar žurnalistai ją kritikuotų už sprendimus, kuriuos ji priima.

Tačiau net ir demokratinėse, laisvose valstybėse akademinė laisvė susiduria su sunkumais. Pavyzdžiui, aukštųjų mokyklų veiklą varžo vyriausybės politika. Valstybėse valdžia priima tokius įstatymus, kurie riboja mokslininkų ar dėstytojų veiklas. Tai reiškia, kad lėšas tyrimams ir kitoms veikloms gauna tik tam tikros mokslo sritys.

14. Socialinis mobilumas

(silpnėjanti tendencija, 2025–2029 m.)

Socialinis mobilumas yra procesas, kurio metu asmuo ar šeima pereina iš vienos socialinės klasės į kitą. Tokį judėjimą gali nulemti žmonių išsilavinimas, jų profesija ir pajamos, kurias jie uždirba. Socialinis mobilumas parodo, ar žmonės gali pagerinti savo pragyvenimo lygį ir turėti daugiau galimybių gyvenime – pavyzdžiui, gauti gerą išsilavinimą ar rasti gerą darbą. Pastaruoju metu jauniems žmonėms, kurie užaugo šeimose su mažiau pajamų, tampa vis sunkiau gauti gerą išsilavinimą ir gerai apmokamą darbą. Dėl to šiems jauniems žmonėms tampa sunkiau pagerinti savo gyvenimo sąlygas. Kartais jiems net sunku

išlaikyti tokias pat gyvenimo sąlygas, kokias turėjo jų šeima – būstą, pajamas, galimybę dirbti.

Naujos technologijos keičia darbo rinką, įsidarbinimo galimybes ir ekonomiką. Kai kuriuos darbus pakeičia technologijos, todėl jauni žmonės lieka be darbo. Taip pat tokiems pat darbams atlikti galime reikalauti naujų įgūdžių. Jeigu nesiimsime reikalingų priemonių tam sustabdyti, prastas socialinis mobilumas gali sukelti dideles socialines, ekonomines ar politines pasekmes. Pavyzdžiui, gali didėti nelygybė tarp žmonių, lėčiau augti ekonomika ir pan.

15. Personalizuota sveikatos apsauga

(stiprėjanti tendencija, 2024–2028 m.)

Pagrindinis personalizuotos medicinos tikslas yra leisti gydytojui pritaikyti gydymą asmeniškai. Taip pat mūsų tikslas yra pritaikyti gydymą dar prieš tai, kai pasireiškia pati liga. Kai gydytojai taiko gydymą ir iš anksto suplanuotą sveikatos priežiūrą, kuriuos skiria tam tikram asmeniui, jie atsižvelgia į tai, kad visi žmonės yra skirtingi. Tai reiškia, kad toks pat gydymas gali netikti kiekvienam žmogui, kuris turi panašių simptomų. Svarbu gydyti tam tikros ligos priežastis ir stiprinti kiekvieno žmogaus organizmą, o ne tik šalinti simptomus – ligos požymius.

Pavyzdys:

Personalizuota sveikatos apsauga remiasi genetiniais tyrimais. Šie tyrimai padeda išvengti neigiamų žmonių reakcijų į vaistus ir daro gydymą efektyvesnį. Pavyzdžiui, plazmos vaistų metabolizmo testai parodo, kaip žmogaus organizmas priima tam tikrus vaistus. Tai gali padėti pasirinkti konkrečius vaistus pagal žmonių tarpusavio genetinius skirtumus. Kiekvienas žmogus yra skirtingas, ir tyrimai tai atskleidžia.

16. Psichinės sveikatos krizė

(stiprėjanti tendencija, 2024–2027 m.)

Pasaulyje daug žmonių susiduria su psichikos sveikatos sunkumais. Tai reiškia, kad daug žmonių jaučia nerimą ir nepasitikėjimą savimi. Įvairios psichikos sveikatos priežiūros įstaigos ar paslaugos yra perpildytos žmonių.

Daugiausiai su psichikos sveikatos problemomis susiduria:

- vaikai ir paaugliai,
- žmonės, kurie gauna mažas pajamas,
- moterys.

Psichikos sveikatos krizę sukelia įvairūs streso veiksniai. Pavyzdžiui, stresą sukelia nerimas dėl pinigų, konfliktai tarp šalių,

karai, nerimas dėl klimato kaitos. Visuomenė aktyviai diskutuoja dėl socialinių medijų poveikio psichikos sveikatai. Tačiau kol kas trūksta duomenų, kurie patvirtintų arba paneigtų dabartinius spėjimus apie socialines medijas – pavyzdžiui, apie „Facebook ar „TikTok“ platformas. Artimiausiais metais žmonės vis dar susidurs su blogesne psichine sveikata, o tai turės ekonominių ir socialinių pasekmių. Pavyzdžiui, didės žmonių vienišumas, mažės darbo efektyvumas ir pan. Todėl gali išplisti nuotolinės priežiūros paslaugos, pavyzdžiui, psichologo konsultacijos nuotoliu ir dirbtinio intelekto įrankiai. Šie įrankiai gali užpildyti psichikos sveikatos priežiūros paslaugų trūkumą.

17. 4 darbo dienų savaitė

(laukinė korta, 2027–2032 m.)

Nuo Covid-19 pandemijos pradžios žmonės liko nepatenkinti tradicine darbo tvarka. Pavyzdžiui, vis daugiau žmonių neigiamai vertina penkių dienų darbo savaitę, nuolatinį darbą biure, darbą nuo 9 iki 17 valandos. Todėl vis daugiau susidomėjimo sulaukia keturių dienų darbo savaitė. Tyrimai rodo, kad žmonės keturių dienų darbo savaitę sieja su geresne darbuotojų sveikata, didesniu produktyvumu. Taip pat žmonės mano, kad keturios darbo dienos padės mažinti ir išmetamuosius teršalus, nes reikės rečiau važinėti į darbą. Todėl tai skatina tolesnius tyrimus šia tema. Pavyzdžiui, Jungtiniuose

Arabų Emyratuose ir Belgijoje jau ėmė veikti nauji darbo įstatymai, kurie skatina keturių dienų darbo savaitę.

Prisitaikyti prie tokių pokyčių gali padėti naujos technologijos ir darbo kultūros pokyčiai. Pavyzdžiui, lankstus darbo laikas ar didesnis nuotolinio darbo kiekis. Tačiau ne visos darbo sritys gali įgyvendinti keturių dienų savaitę. Pavyzdžiui, sveikatos priežiūros sritys (ligoninės, poliklinikos) ar kitos paslaugos, kurias turime gauti nuolatos. Todėl šie pokyčiai gali turėti skirtingą poveikį darbuotojams ir organizacijoms.

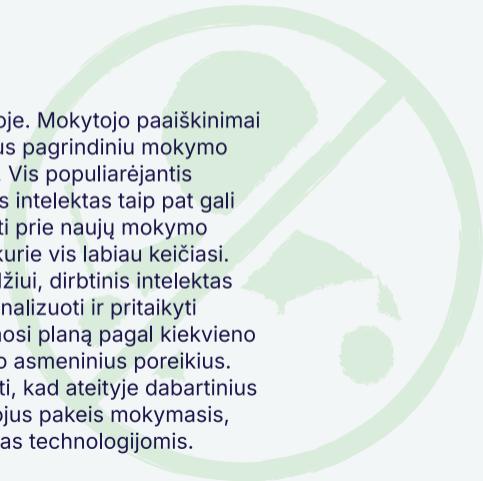

18. Mokyklos be mokytojų

(laukinė korta, 2030–2120 m.)

Įsivaizduokite, kad ateityje kursis naujos mokyklos, kuriose nėra mokytojų, o mokiniai daugiausia mokysis nuotoliu. Tokių mokyklų pavyzdžiai yra programavimo mokykla „Ecole 42“ ir Sugatos Mitros internetinės mokyklos. Tikėtina, kad ateityje vis daugiau vaikų mokysis grupėse – vienas iš kito. Mokiniai spręs realias, kasdienes problemas ir aktyviai naudosis technologijomis. Gali būti, kad taip pasikeis dabartinis mokytojo vaidmuo visoje švietimo

sistemoje. Mokytojo paaškinimai nebebus pagrindiniu mokymo įrankiu. Vis populiarėjantis dirbtinis intelektas taip pat gali prisidėti prie naujų mokymo būdų, kurie vis labiau keičiasi. Pavyzdžiui, dirbtinis intelektas galės analizuoti ir pritaikyti mokymosi planą pagal kiekvieno mokinio asmeninius poreikius. Gali būti, kad ateityje dabartinius mokytojus pakeis mokymasis, paremtas technologijomis.

19. Atsisakysime visuomenės lūkesčių

(stiprėjanti tendencija, 2030–2040 m.)

Rytų Azijos jaunimas vis labiau priešinasi tradiciniams visuomenės lūkesčiams dėl santuokos, nuolatinio sunkaus darbo ir nekilnojamo turto, kurį jie turi įsigyti. Šiuos pokyčius daugiausia lemia tai, kad Rytų Azijoje daug žmonių šlovina darboholizmą, taip pat Azijos šalys suteikia savo gyventojams mažas socialinio mobilumo galimybes. Tai reiškia, kad jaunimui sunku pereiti iš vienos socialinės klasės į kitą. Todėl jaunimas nerimauja dėl ateities.

Jeigu šių problemų Azijos šalys nepradės tinkamai spręsti, Azijos šalyse gali dar labiau sustiprėti demografiniai ir ekonominiai iššūkiai. Pavyzdžiui, Azijoje gali pradėti dar labiau mažėti gimstamumas, taip pat mažės darbingo amžiaus žmonių, sens visuomenė. Šią tendenciją pastebime Rytų Azijoje, tačiau ją matome ir kituose pasaulio regionuose.

20. Visuomenės hibridizacija

(stiprėjanti tendencija, 2021–2024 m.)

Visuomenės hibridizacija vyksta tada, kai susimaišo skirtingos socialinės, kultūrinės, ekonominės ar technologinės sistemos. Šią sąvoką dažnai minime, kai kalbame apie globalizaciją. Globalizacija yra, pavyzdžiui, tada, kai tarp skirtingų pasaulio šalių maišosi žmonės, prekės, informacija, tradicijos, vertybės ir kiti dalykai. Taip atsiranda nauji gyvenimo būdai, tapatybės ir institucijos.

Pavyzdžiai:

Kultūrinė hibridizacija: kai maišosi skirtingi kultūriniai dalykai, pavyzdžiui, skirtingų šalių virtuvės ar menas. Taip sukuriame naujus produktus. Pavyzdžiui, K-pop muzikos stilius jungia tradicinę Korėjos muziką ir vakarietišką pop muziką.

Ekonominė hibridizacija: kai deriname rinkos mechanizmus (pavyzdžiui, pasiūlos ir paklausos mechanizmus, verslą) su valstybės kontrole Kinijoje. Tai reiškia, kad ten egzistuoja laisva rinka ir verslai, kuriuos griežtai kontroliuoja valstybė.

Technologinė hibridizacija: kai deriname tradicines ir modernias technologijas. Pavyzdžiui, kai skaitmeninius įrankius naudojame tam, kad išsaugotume vietines žinias ar populiarintume vietinius amatus, pavyzdžiui, kad skleistume žinių apie vietinius šokius.

Urbanistinė hibridizacija: tai atsitinka tada, kai plečiasi miestai, jei modernios architektūros pastatus statome šalia kultūros paveldo – pavyzdžiui, šalia seno pastato. Tokių pavyzdžių galima pamatyti Dubajuje ar Singapūre.

21. Pasitikėjimas valdžios institucijomis

(silpnėjanti tendencija, 2024–2027 m.)

Žmonių pasitikėjimas valdžios institucijomis ir lyderiais visame pasaulyje mažėja. Pavyzdžiui, JAV (Juntinėse Amerikos Valstijose) nuo 1970 metų pastebime labai žemą pasitikėjimo valdžios institucijomis lygį. 2023 metų tyrimų agentūros „Gallup“ duomenimis, dar labiau sumažėjo JAV visuomenės pasitikėjimas vyriausybe, teismais, žiniasklaida, kariuomene ir kitomis svarbiomis institucijomis.

Piliečių pasitikėjimas mažėja tada, jei institucijos prastai veikia ir lėtai reaguoja į pasaulines krizes. Taip pat pasitikėjimas krenta, jei pastebime didelį kiekį neteisingos ir klaidinančios informacijos. Dar pasitikėjimą mažina didėjanti ekonominė nelygybė, pavyzdžiui, jei žmonės šalyje gyvena labai turtingai arba labai skurdžiai, ir kitos priežastys. Ir toliau silpstantis žmonių pasitikėjimas valdžia ateityje gali sukelti konfliktus šalies viduje, o taip pat ir dar didesnę nepasitikėjimą.

22. Populizmas

(stiprėjanti tendencija, 2024–2035 m.)

Populizmas yra politikos kryptis, kurios atstovai teigia, kad atstovauja „paprastiems žmonėms“. Jie siūlo paprastus sprendimus sudėtingoms situacijoms spręsti, net jei šiuos pažadus ne visada įmanoma įvykdyti. Populistai dažniausiai galvoja, kokios problemos erzina žmones – ir pagal tai pasirenka, ką žadėti žmonėms.

Pavyzdžiui, populistai dažnai žada neįtikėtinais daug pakelti atlyginimus, nors tai nėra įmanoma. Kartais šie politikai netgi įžeidinėja tam tikras visuomenės grupes, pavyzdžiui, užsieniečius, kurie atvyko gyventi į šalį. Taip jie nori patikti tiems rinkėjams, kurie dar nepriprato prie atvykėlių. Populizmas gali skatinti konfliktus tarp skirtingų visuomenės grupių. Taip valstybė gali prarasti stabilumą. Populizmas tapo labai

populiarus Vakarų šalyse. Šiuo metu vis daugiau žmonių palaiko populistines partijas. Tai kelia iššūkius senesnėms politinėms partijoms ir keičia seniau nusistovėjusią politikos tvarką. Tai reiškia, kad partijos, kurios buvo populiarios anksčiau, praranda rinkėjus.

Pavyzdys:
Prancūzija.

Nacionalinio susivienijimo partija Prancūzijoje, kuriai vadovauja Marine Le Pen, užsitikrino didelę paramą tarp rinkėjų, kurie yra nusivylę globalizacija, migracijos politika ir tradicinėmis partijomis. Ši partija stipriai kritikavo dabartinę Prancūzijos politikos tvarką.

23. Įvairovė, lygybė, įtrauktis ir tapatybė

(stiprėjanti tendencija, 2023–2036 m.)

Pastebime, kad pasaulyje vis dažniau kalbame apie įvairovės, lygybės, įtrauktis ir tapatybės (angl. *Diversity, Equity, Inclusion, and Identity* (DEII)) principus. Tai rodo pasaulinį norą kurti teisingesnę ir lygiavertiškesnę visuomenę. Organizacijos, kurios vadovaujasi šiais principais, lengviau įveikia iššūkius, pritraukia talentingus žmones ir atliepia įvairių klientų poreikius. Pavyzdžiui, tokios organizacijos įdarbina skirtingo amžiaus ar skirtingos tautybės žmones iš skirtingų šalių.

Tačiau organizacijos, kurios griežtai laikosi šių principų, sulaukia ir pasipriešinimo. Ypač daug pasipriešinimo sulaukia iš žmonių, kurie yra konservatyvių ir nacionalistinių

pažiūrų. Tokie žmonės labai palaiko tradicines vertybes.

Visuomenėje vis daugėja skirtingų nuomonių. Todėl ateityje taps svarbu ieškoti kompromisų, gerbti kiekvieną asmenį, skatinti teisingumą ir žmonių įvairovę.

Pavyzdys:

Daugelyje šalių, universitetai skatina įvairovės, teisingumo, įtrauktis ir tapatybės iniciatyvas. Pavyzdžiui, tai vyksta Nyderlanduose. Taip šios šalys siekia skirti daugiau dėmesio moterims mokslininkėms ir tautinių mažumų mokslininkams. Tada jie gali aktyviau dalyvauti akademinėje veikloje – studijuoti, vykdyti mokslinius tyrimus.